

Број: 05-05-1-711-2/12
Сарајево, 13. март 2012. године

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА**

Предмет. Сагласност за ратификацију конвенције, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00), достављамо вам ради давања сагласности за ратификацију:

Конвенција Савјета Европе о контакту који се тиче дјеце (ETS 192), сачињена у Стразбуру, 15. маја 2003. године.

Будући да је Министарство за људска права и избјеглице БиХ надлежно за провођење поступка за приступање БиХ овој конвенцији, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који посланицима, односно делегатима може дати све потребне информације о конвенцији.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Ранко Нинковић

Broj: 08/1-23-05-2-2844-10/11

Datum: 06. mart 2012. godine

PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO	13.03	12
05	05-1	7/1

BOSNA I HERCEGOVINA
PREDSJEDNIŠTVO
SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog odluke o ratifikaciji Konvencije Vijeća Evrope o kontaktu koji se tiče djece, dostavlja se

U prilogu dostavljamo Prijedlog odluke o ratifikaciji Konvencije Vijeća Evrope o kontaktu koji se tiče djece (ETS 192) koja je sačinjena u Strazburu, 15. maja 2003. godine, na engleskom i francuskom jeziku.

Šef Stalne misije BiH pri Vijeću Evrope, ambasador Zdenko Martinović, potpisao je predmetnu konvenciju 12. oktobra 2011. godine u Strazburu, temeljem Odluke Predsjedništva BiH sa 10. redovne sjednice održane 27. jula 2011. g. (kopija predmetne odluke je u prilogu).

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je, na 2. sjednici održanoj 23. 02. 2012. g. utvrdilo Prijedlog odluke o ratifikaciji Konvencije (kopija obavijesti o Zaključku Vijeća ministara BiH, akt broj: 05-07-1-429-5/12 od 27. 02. 2012. g. u prilogu).

Dostavljamo i kopiju mišljenja Ureda za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH, akt broj: 01-02-762/11 od 02. 12. 2011. g.).

Molimo da Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, u skladu sa odredbama Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora ("Službeni glasnik BiH", broj 29/00) provede postupak ratifikacije Konvencije.

S poštovanjem,

MINISTAR
dr. Zlatko Lagumdžija

Prilog: kao u tekstu

КОНВЕНЦИЈА О КОНТАКТУ КОЈИ СЕ ТИЧЕ ДЈЕЦЕ

Стразбур, 15.05.2003.године

Преамбула

Државе чланице Савјета Европе и остале његове потписнице,

Узимајући у обзир Европску конвенцију о признавању и провођењу одлука које се тичу старатељства над дјецом и поновног стицања старатељства над дјецом од 20. маја 1980. године (ETS br. 105);

Узимајући у обзир Хашку конвенцију од 25. октобра 1980. године о цивилним аспектима међународног насиља над дјецом и Хашку конвенцију од 19. октобра 1996. године о надлежности, важећем закону, признавању, провођењу и сарадњи у погледу родитељске одговорности и мјера за заштиту дјецe;

Узимајући у обзир Правило Савјета (ЕС) бр. 1347-2000 од 29. маја 2000. године о јурисдикцији и признавању и провођењу пресуда по питањима брачне заједнице и питањима родитељске одговорности за дјецу оба супружника;

Признајући да су, како је дато у различитим међународним законским документима Савјета Европе као и Члану 13 Конвенције Уједињених нација о правима дјетета од 20. новембра 1989. године, најбољи интереси дјецe у првом плану;

Свјесни потребе за даљим одредбама за заштиту контакта између дјецe и њихових родитеља и осталих лица која имају породичне везе са дјецом, како је заштићено Чланом 8 Конвенције о заштити људских права и основних слобода од 4. новембра 1950. године (ETS br. 5);

Узимајући у обзир Члан 9 Конвенције Уједињених нација о правима дјетета која предвиђа право дјетета које је одвојено од једног или оба родитеља, да редовно одржава личне везе и директни контакт са оба родитеља осим у случају када је то супротно најбољим интересима дјетета;

Узимајући у обзир став 2 Члана 10 Конвенције Уједињених нација о правима дјетета, која предвиђа право дјетета чији родитеље пребивају у различитим државама да редовно одржава, осим у изузетним ситуацијама, личне односе и директне контакте са оба родитеља;

Свјесни да је пожељно да се признају права дјецe а не само права родитеља;

Договоривши се сходно томе да се појам "приступ дјеци" замијени појмом "контакт који се тиче дјецe"

Узимајући у обзир Европску конвенцију о остваривању дјечијих права (ETS br. 160) и жељу да се промовишу мјере за помоћ дјеци у питањима која се тичу контакта са родитељима;

Сложивши се о потреби да дјецa имају контакт не само са оба родитеља већ и са неким другим особама које су у породичним везама са дјецом и важности да родитељи и те остале особе остану у контакту са дјецом, под условом да је све у најбољем интересу дјетета;

Уочавајући потребу да се промовише да Државе усвоје заједничке принципе у погледу контакта који се тиче дјецe, посебно у циљу олакшавања примјене међународних докумената у овој области;

Схватаяјући да је много извјесније да машинерија успостављена да се остваре инострани налози које се односе на контакт са дјецом пружи задовољавајуће резултате када су принципи на којима се заснивају ти инострани налози слични принципима Државе која остварује те налоге из иностранства;

Препознајући потребу да се, када дјеца и родитељи и остале особе које имају породичне везе са дјецом живе у различитим државама, охрабре судске власти да чешће користе прекогранични контакт и повећају повјерење свих укључених особа да ће се дјеца вратити након окончања тог контакта;

Примјећујући да би одредба о ефикасној заштити и додатним гаранцијама осигурала повратак дјеце, посебно, на крају прекограничног контакта;

Примјећујући да је потребан додатни међународни документ који предвиђа рјешења која се посебно односе на прекогранични контакт који се тиче дјеце;

Са жељом да успоставе сарадњу између свих централних органа и других тијела како би се промовисао и побољшао контакт између дјеце и њихових родитеља, и осталих особа које имају породичне везе са том дјецом, и како би се посебно промовисала сарадња судова у случајевима који се односе на прекогранични контакт;

Су се договориле следеће:

ПОГЛАВЉЕ I – ПРЕДМЕТ КОНВЕНЦИЈЕ И ДЕФИНИЦИЈЕ

Члан 1 – Предмет Конвенције

Предмет ове Конвенције је следеће:

- а одредити опште принципе који ће се примјењивати на налоге о контакту;
- б одредити одговарајуће заштитне мјере и гаранције како би се осигурало прописно остваривање контакта и непосредни повратак дјеце на крају периода контакта;
- ц успоставити сарадњу између централних органа, судских органа и осталих тијела како би се промовисао контакт између дјеце и њихових родитеља, и особа које су у породичним везама са дјецом.

Члан 2 – Дефиниције

За потребе ове Конвенције:

- а "контакт" означава:
 - и боравак дјетета на одређено вријеме или састанак са особом наведеном у Члановима 4 и 5 са којима оно стално не живи;
 - ии сваку врсту комуникације између дјетета и те особе;
 - иии пружање информација таквој особи о дјетету или дјетету о таквој особи.
- б "налог за контакт" означава судско рјешење које се односи на контакт, укључујући сагласност за контакт коју је потврдио надлежни судски орган или које је формално примљено или регистровано као аутентични документ и као такав је примјенљив;

ц "дијете" означава особу млађу од 18 година за коју се издаје или извршава налог за контакт у Држави чланици;

д "породичне везе" означава блиски однос као што је између дјетета и његових баке и дједа или браће и сестара, који се заснива на закону или на *de facto* породичном односу;

е "судски орган" означава суд или управни орган који има иста овлаштења.

ПОГЛАВЉЕ II – ОПШТИ ПРИНЦИПИ КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ НА СУДСКЕ НАЛОГЕ О КОНТАКТУ

Члан 3 – Примјена принципа

Државе чланице ће усвојити такве законодавне и друге мјере које буду потребне да се осигура да судски органи примјењују принципе из овог поглавља када сачињавају, мијењају, суспендују или повлаче налоге за контакт.

Члан 4 – Контакт између дјетета и његових родитеља

1 Дијете и његови родитељи имају право да стекну или одржавају редован контакт једни с другима.

2 Такав контакт може бити ограничен или искључен само када је то потребно у најбољем интересу за дијете.

3 Када није у најбољем интересу дјетета да се оствари ненадзирани контакт са једним од његових или њених родитеља размотриће се могућност надгледаног личног контакта или других облика контакта са родитељем.

Члан 5 – Контакт између дјетета и особа које нису његови родитељи

1 Под условом да је у најбољем интересу дјетета, контакт се може успоставити између дјетета и особа које нису његови родитељи али су у породичним везама са њим.

2 Државе чланице могу слободно проширити ову одредбу на друге особе које нису наведене у ставу 1, а када се изврши такво проширење, Државе могу слободно одлучити које ће аспекте контакта примијенити, како је дефинисано Чланом 2 слово *a*.

Члан 6 – Право дјетета да буде обавијештено, консултовано и да изражава своје мишљење

1 Дијете за које се према домаћем закону сматра да има довољну моћ расуђивања има сва права, осим у случају да се то покаже супротно његовим најбољим интересима;

- да прима све релевантне информацијето;
- да га консултују;
- да изражава своје мишљење.

2 Дужна пажња се мора посветити тим мишљењима и исказаним жељама и осјећајима дјетета.

Члан 7 – Рјешавање спорова који се односе на контакт

Када рјешавају спорове који се односе на контакт, судски органи ће предузети све одговарајуће мјере:

а да оба родитеља буду обавијештена о важности да њихово дијете и обоје њих успоставе и одржавају редован контакт са својим дјететом;

б да охрабре родитеље и остале особе које су у породичним везама с њим да постигну пријатељски договор око контакта, посебно кориштењем породичног посредовања и осталим процесима за рјешавање спорова;

ц да осигурају, прије доношења одлуке, да они добију довољно информација, посебно од стране носилаца родитељске одговорности, како би донијели одлуку у најбољем интересу дјетета и, гдје то буде потребно, добију даље информације од других релевантних тијела или особа.

Члан 8 – Сагласности за контакт

1 Државе чланице ће подстицати, средствима за која сматрају да су одговарајућа, родитеље и остале особе које су у породичним везама са дјететом да се придржавају принципа изнијетих у Члановима 4 до 7 када праве или мијењају сагласности за контакт с дјететом. Те сагласности би требало да буду у писаној форми.

2 Након захтјева, судски органи ће, осим у случају да домаћи закони предвиђају другачије, потврдити сагласност о контакту који се тиче дјетета, осим уколико то није у супротности са најбољим интересима дјетета.

Члан 9 – Провођење налога за контакт

Државе чланице предузеће све неопходне мјере да обезбиједи да се налози за контакт проведу.

Члан 10 – Заштитне мјере и гаранције које треба дати везано за контакт

1 Свака Држава чланица обезбиједиће и промовисати кориштење заштитних мјера и гаранција. Путем централног органа ће обавијестити Генералног секретара Савјета Европе у року од три мјесеца након ступања на снагу Конвенције за ту Државу чланицу, о најмање три заштитне мјере и гаранције које се налазе у домаћем закону уз заштитне мјере и гаранције наведене у ставу 3 Члана 4 и слову б става 1 Члана 14 ове Конвенције и одмах ће обавијестити о промјенама у тим мјерама и гаранцијама.

2 Када околности случаја тако захтјевају, судски органи могу, у свако вријеме, издати судски налог уз обавезне заштитне мјере и гаранције који ће обезбиједити да се налог проведе и да се или дијете врати након периода контакта на мјесто гдје стално живи или да он или она не буду незаконито одведени.

а Заштитне мјере и гаранције којима се обезбјеђује провођење налога, могу да се посебно састоје од:

- надгледања контакта;
- обавезе да особа обезбиједи трошкове путовања и смјештаја дјетета, како то буде прикладно, или сваке друге особе која је у пратњи дјетета;
- да особа с којом дијете стално живи депонује гаранцију којом се осигурава да особа која тражи контакт са дјететом неће бити спријечена да има такав

контакт;

– новчане казне за особу с којом дијете стално живи уколико та особа одбије да се повинује налогу за контакт.

б Заштитне мјере и гаранције којима се осигурава повратак дјетета или спријечава незаконито одвођење, може да се посебно састоји од:

– предаје пасоша или идентификационих докумената и, гдје то буде прикладно, документа који показује да је особа која тражи контакт обавијестила надлежно конзуларно тијело о таквој предаји током периода контакта;

– финансијске гаранције;

– залог на некретнине;

– обавезивање или јемство на суду;

– обавезе особе која има контакт са дјететом да се пријављује редовно са дјететом код надлежног органа као што је социјална установа за младе или полицијска станица, у мјесту гдје ће се обавити контакт;

– обавезу особе која тражи контакт да покаже документ којег издаје Држава у којој ће се контакт обавити, који потврђује признавање и изјаву о пуноважности старатељства или судског налога или обоје прије него што се изда судски налог или прије него што се деси контакт;

– наметање услова у вези мјеста гдје ће се контакт обавити и, гдје је то прикладно, регистрације у сваки национални или међугранични систем, забране спречавања дјетета да напусти Државу у којој ће се обавити контакт.

3 Свака таква заштитна мјера и гаранција биће у писменом облику или потврђена писмено и представљаће дио налога за контакт или овјреног споразума.

4 Ако заштитне мјере или гаранције треба имплементирати у другој Држави страни, судски орган ће дати приоритет оним мјерама и гаранцијама уз које може да се врши имплементација у тој Држави страни.

ПОГЛАВЉЕ III – МЈЕРЕ ЗА ПРОМОЦИЈУ И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРЕКОГРАНИЧНОГ КОНТАКТА

Члан 11 – Централни орган

1 Свака Држава страна ће именовати централни орган да обавља функције дате овом Конвенцијом у случајевима прекограничног контакта.

2 Федералне Државе, Државе са више од једног правног система или Државе које имају аутономне области могу слободно да именују више од једног централног органа и да одреде територијални или лични обим њихових функција. Када нека Држава именује више од једног централног органа, одредиће и централни орган којем се упућују обавјештења ради упућивања истих одговарајућем централном органу у тој Држави.

3 Генерални секретар Савјета Европе биће обавијештен о том именовању из овог Члана.

Члан 12 – Дужности централног органа

Централни органи Држава страна ће:

- а сарађивати једни с другима и промовисати сарадњу између надлежних органа, укључујући судске органе, у својим земљама како би се постигли циљеви Конвенције. Органи ће дјеловати брзо, колико год је то потребно;
- б у погледу олакшавања оперативности ове Конвенције, послати једни другима захтјев са информацијама које се односе на њихове законе о родитељским одговорностима, укључујући контакт и све детаљније информације које се тичу заштитних мјера и гаранција уз оне које су већ дате у складу са ставом 1 Члана 10, и своје доступне службе (укључујући правне службе, јавне или друге) као и информације о промјенама у тим законима и службама;
- ц предузети све одговарајуће кораке како би се открило боравиште дјетета;
- д обезбиједити прослијеђивање захтјева за информацијама које долазе од надлежних органа и које се односе на правна и чињенична питања у вези са неријешеним поступцима;
- е обавјештавати једни друге о свим тешкоћама које могу да настану у примјени Конвенције и, колико је год могуће, елиминисати препреке у њеној примјени.

Члан 13 – Међународна сарадња

- 1 Судски органи, централни органи и социјални и остали органи из дотичних Држава страна, дјелујући свако у својој надлежности, сарађиваће у погледу поступака везано за прекогранични контакт.
- 2 Посебно ће централни органи помагати судским органима Држава страна у обавјештавању једни других и добијању оних информација и помоћи колико буде потребно да постигну циљеве ове Конвенције.
- 3 централни органи ће помагати дјечи, родитељима и другим особама у породичним везама са дјететом, а посебно у покретању поступака у вези са прекограничним контактом.

Члан 14 – Признавање и примјена прекограничних судских налога за контакт

- 1 Државе стране ће обезбиједити, укључујући, гдје је то примјењиво, а у складу са одговарајућим међународним документима:
 - а систем признавања и примјене налога сачињених у другим Државама странама који се односе на контакт и права на старатељство;
 - б процедуру којом налози везано за контакт и права на старатељство који су направљени у другим Државама странама могу да се признају и прогласе примјењивим прије него се обави контакт у Држави примаоцу захтјева.
- 2 Ако Држава страна изврши признавање или примјену иностраног налога под условом да постоје реципрочни споразуми, може се сматрати да је ова Конвенција таква правна основа за признавање или примјену или обоје тог иностраног налога за контакт.

Члан 15 – Услови за имплементацију прекограничних налога за контакт

Судски орган Државе стране у којој треба да се проведе прекогранични налог за контакт сачињен у другој Држави страни може, приликом признавања или проглашавања тог налога за контакт примјенљивим, поставити или прилагодити услове за његову примјену, као и заштитне мјере и гаранције које уз њега иду, ако је то потребно, ради олакшавања извршења контакта, под условом да се испоштују основни елементи налога и посебно узимајући у обзир промјену околности и договоре које су дотичне особе направиле. Ни у којем случају се инострана одлука не може ревидирати у погледу њене суштине.

Члан 16 – Враћање дјетета

1 Када дијете на крају периода прекограничног контакта на основу налога за контакт не буде враћено, надлежни органи ће, на захтјев, осигурати да се дијете одмах врати, гдје је то могуће, примјењујући одговарајуће одредбе међународних докумената, домаћег закона и имплементацијом, гдје је то прикладно, оних заштитних мјера и гаранција како су предвиђене у налогу за контакт.

2 Одлуку о враћању дјетета треба, кад год је могуће, донијети у року од шест седмица од дана молбе за враћањем.

Члан 17 – Трошкови

Свака Држава страна се обавезује да неће зарачунавати никакво плаћање, изузев трошкова репатријације, од тражиоца у погледу било каквих мјера које предузме према овој Конвенцији централни орган те Државе у име подносиоца захтјева.

Члан 18 – Захтјеви језика

1 Зависно од било којег посебног споразума који се сачини између датих централних органа:

а обавјештавање централног органа Државе примаоца биће на службеном језику или једном од службених језика те Државе или треба приложити превод на тај језик;

б централни орган Државе примаоца ће ипак прихватити обавјештење на енглеском или француском језику, или уз превод у прилогу на један од тих језика.

2 Обавјештења која шаље централни орган Државе примаоца, укључујући и резултате обављених провјера, могу бити на службеном језику или једном од службених језика те Државе, или на енглеском или француском језику.

3 Међутим, Држава страна може, путем изјаве упућене Генералном секретару Савјета Европе, приговорити на кориштење француског или енглеског језика према ставу 1 и 2 овог Члана, у молбама, обавјештењима или другим документима који се шаљу њеном централном органу.

ПОГЛАВЉЕ IV – ВЕЗА СА ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

Члан 19 – Веза са Европском конвенцијом о признавању и провођењу одлука које се тичу старатељства над дјецом и поновног стицања старатељства над дјецом

Ставови 2 и 3 Члана 11 Европске конвенције од 20. маја 1980. године (ETS br. 105) о

признавању и провођењу одлука које се тичу старатељства над дјецом и поновног стицања старатељства над дјецом неће се примјењивати у везама између Држава страна које су уједно и Државе стране у овој Конвенцији.

Члан 20 – Везе са другим документима

1 Ова Конвенција неће утицати ни на један међународни документ у којем су стране Државе стране ове Конвенције или ће постати Стране и који садрже одредбе о питањима које регулише ова Конвенција. Ова Конвенција посебно неће ометати примјену сљедећих правних докумената:

а Хашку конвенцију од 05. октобра 1961. године о надлежности органа и важећем закону који се односи за заштиту малолетника,

б Европску конвенцију о признавању и провођењу одлука које се тичу старатељства над дјецом и поновног стицања старатељства ад дјецом од 20. маја 1980. године, зависно од Члана 19 горе,

ц Хашке конвенције од 25. октобра 1980. године о цивилним аспектима међународне отмице дјецe,

д Хашке конвенције од 19. октобра 1996. године о јурисдикцији, важећем закону, признавању, провођењу и сарадњи у погледу родитељске одговорности и мјера за заштиту дјецe.

2 Ништа у овој Конвенцији не спријечава Стране да закључују међународне споразуме којима се допуњују или развијају одредбе ове Конвенције или проширује њихово поље примјене.

3 У својим узајамним везама, Државе стране, чланице Европске заједнице примијениће правила Заједнице и неће стога примијенити правила која проистичу из ове Конвенције, у оној мјери у којој не постоје правила Заједнице која регулишу одређене дате теме.

ПОГЛАВЉЕ V – АМАНДМАНИ УЗ КОНВЕНЦИЈУ

Члан 21 – Амандмани

1 Сваки приједлог за амандман уз ову Конвенцију коју да нека Страна мора се упутити Генералном секретару Савјета Европе који ће прослиједити Државама чланицама Савјета Европе, свакој потписници, свакој Држави страни, Европској заједници, свакој Држави позваној да потпише ову Конвенцију у складу са одредбама Члана 22 и свакој Држави позваној да приступи овој Конвенцији у складу са одредбама Члана 23.

2 Сваки амандман којег нека Страна предложи упутиће се и Европском комитету за правну сарадњу (CDCJ) који ће Комитету министара поднијети своје мишљење о предложеном амандману.

3 Комитет министара разматра приједлог амандмана и мишљење које му је упутио CDCJ и након консултација са Странама у Конвенцији које нису чланови Савјета Европе, може да усвоји амандман.

4 Текст амандмана којег усвоји Комитет министара у складу са ставом 3 овог Члана биће упућен Странама на прихватање.

5 Сваки амандман усвојен у складу са ставом 3 овог Члана ступа на снагу првог дана у

мјесецу након истека рока од једног мјесеца након дана на који су све Стране обавијестиле Генералног секретара о свом прихватању истог.

ПОГЛАВЉЕ VI – ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22 – Потписивање и ступање на снагу

- 1 Ова Конвенција је отворена за потписивање државама чланицама Савјета Европе и другим државама које нису чланице али су учествовале у њеној изради и Европској заједници.
- 2 Ова Конвенција подлијеже ратификацији, прихватању или одобрењу. Документи о ратификацији, прихватању или одобрењу депонују се код Генералног секретара Савјета Европе.
- 3 Ова Конвенција ступа на снагу првог дана у мјесецу након истека рока од три мјесеца од дана када су се три Државе, укључујући најмање двије Државе чланице Савјета Европе, сагласиле да се обавезу овом Конвенцијом у складу са одредбама претходног става.
- 4 Када је ријеч о било којој Држави споменутој у ставу 1 или Европској заједници која се накнадно усагласи да се њоме обавезе, ова Конвенција ступа на снагу првог дана у мјесецу након истека рока од три мјесеца од дана депоновања њеног документа о ратификацији, прихватању или одобрењу.

Члан 23 - Приступање Конвенцији

- 1 Након што ова Конвенција ступи на снагу, Комитет министара Савјета Европе може, након консултовања Страна, да позове сваку државу не-чланицу Савјета Европе, која није учествовала у изради Конвенције да приступи овој Конвенцији већинском одлуком, како је предвиђено у Члану 20.д Статута Савјета Европе и једногласном одлуком представника Држава уговорница које имају право да буду чланови Комитета министара.
- 2 Када је ријеч о било којој Држави која приступа Конвенцији, ова Конвенција ступа на снагу првог дана у мјесецу након истека рока од три мјесеца од дана депоновања документа о приступању код Генералног секретара Савјета Европе.

Члан 24 - Пријава територије

- 1 Свака Држава или Европска заједница може, приликом потписивања или депоновања свог документа о ратификацији, прихватању, одобрењу или приступању, да одреди територију или територије на које се ова Конвенција примјењује.
- 2 Свака Страна може касније, путем изјаве упућене Генералном секретару Савјета Европе, да прошири примјену ове Конвенције на било коју другу територију која је одређена у тој изјави и за чије је међународне односе одговорна или у чије име је овлаштена да преузима обавезе. Када је ријеч о таквој територији, Конвенција ступа на снагу првог дана у мјесецу након истека рока од три мјесеца од датума пријема те изјаве од стране Генералног секретара.
- 3 Свака изјава дата на основу претходна два става може, за сваку територију наведену у тој изјави, да се повуче путем обавјештења упућеног Генералном секретару Савјета Европе. Такво повлачење ступа на снагу првог дана у мјесецу након истека рока од три мјесеца од датума пријема таквог обавјештења од стране Генералног секретара.

Члан 25 - Резерве

За ову Конвенцију не може се изразити резерва ни за једну њену одредбу.

Члан 26 - Отказивање

- 1 Свака Страна може, у било које доба, да откаже ову Конвенцију путем обавјештења упућеног Генералном секретару Савјета Европе.
- 2 Такво отказивање ступа на снагу првог дана у мјесецу након истека рока од три мјесеца од датума пријема таквог обавјештења од стране Генералног секретара.

Члан 27- Обавјештења

Генерални секретар Савјета Европе обавјештава државе чланице Савјета Европе, Државе потписнице, Државе стране, Европску заједницу, друге Државе позване да потпишу ову Конвенцију у складу са одредбама Члана 22 и све Државе позване да приступе овој Конвенцији у складу са Чланом 23, о:

- а сваком потпису;
- б депоновању сваког документа о ратификацији, прихватању, одобрењу или приступању;
- ц сваком датуму ступања на снагу ове Конвенције у складу са Члановима 22 и 23;
- д сваком амандману усвојеном у складу са Чланом 12 и датуму на који тај амандман ступа на снагу;
- е свакој изјави сачињеној у складу са одредбама Члана 18;
- ф сваком отказивању сачињеном сходно одредбама Члана 26;
- г сваком другом акту, обавјештењу или информацији која се односи на Чланове 10 и 11 ове Конвенције.

Као доказ овога, доле потписани који су прописно за то овлаштени, ставили су своје потписе на ову Конвенцију.

Сачињено у Стразбуру, дана 15. дана маја 2003. године, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста једнако вјеродостојна, у једном примјерку који се депонује у архив Савјета Европе. Генерални секретар Савјета Европе просљеђује овјерене примјерке свакој држави чланици Савјета Европе, свакој држави не-чланици која је учествовала у изради ове Конвенције, Европској заједници и свакој Држави која је позвана да приступи овој Конвенцији.